

народа са си освободим
от това робство турското.

Много са песните, където ще открием този мотив. Най-често това е **войводското слово** преди клетвата:

– Що седим, братя, ще търпим,
да вземем пушки бойлийки,
да хванем, братя, гората,
да си народа отървем...

Или:

– Другари верни, събрани,
на мен ми вече дотегна:
дето ме видят – гонят ме,
дето ме хванат – бият ме,
Аз ще си дружина събера,
на Агликина поляна,
все отбор млади юнаци,
народа да си отървем
от тези турци проклети.

„Народа да си отървем“ – безизкусното слово на певеца, сгрято от трапезарското тържество поддържа онази етнична вяра в освобождението, чийто израз става тъкмо Хаджи Димитър. Тя го поставя в центъра на **хайдушката трапеза**, където дружината пак според принципите на фолклорната идеализация яде агне печено, лее вино червено, играе хоро. Пак според тази идеализация войводата е седнал под широк чадър и записва юнаците, в това число, разбира се, и сестриния си син. Впрочем, по силата на едно битово мислене, повечето от героите се оказват роднини на войводата – сестрино момче му е и Стефан Караджа, свако му е П. Хитов, той е вуйчо на Васил Рахнев от Градец, на Иванчо Сивов от Котел – на дружината. Иначе и не може да бъде: **родството** е знак за уважение, да си рода с войводата е белег на високо признание, войводата да те приеме за роднина – това е част от нравите на тези избрани мъже, признание, дори поклон.

Тези наблюдения да достатъчни, за да направим извода, че песните за Хаджи Димитър и изобщо фолклорната традиция за